

Sebze üretiminde iyi bir başlangıç için – hastalıklardan ve zararlılardan arınmış

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 15.02.2023 *Брой:* 2/2023

Fide Üretiminde Hastalıklar

Domates fideleri kök çürüklüğü, erken yanıklık, yaprak küfü ve gri küfe karşı hassastır. Hıyar fideleri külleme ve mildiyöden etkilenebilir. Biber fideleri ise en sık erken yanıklıktan etkilenir.

Fidelerde Kök Çürüklüğü

Fide ile yetiştirilen tüm sebze bitkilerinde – domates, biber, hıyar, patlıcan, marul vb. – görülür. Farklı üretim amaçları için fide üretiminde yıl boyunca gelişir. Bitkiler için yetiştirme koşulları elverişsiz olduğunda – düşük hava ve toprak sıcaklıkları, su baskını, aşırı azotlu gübreleme vb. – ortaya çıkar. Patojenler şişmiş tohumları etkileyerek çürümelerine neden olabilir. Bazen çok genç, henüz toprak yüzeyine çıkmamış filizlere saldırır ve bunlar çok hızlı ölür. Bu süreçler toprakta gerçekleştiğinden, zarar gözlemlenemez. Bu koşullar altında çıkan fideler zayıf gelişir. *Pythium*, *Phytophthora*, *Fusarium*, *Pyrenochaeta lycopersici* ve *Colletotrichum atramentarium* cinslerinden, farklı sıcaklık gereksinimleri olan mantarlar tarafından neden olunur.

İlk görüldüğünde, hastalıklı ilk bitkiler sökülerek fide bölmesinin dışında imha edilir; Hastalıklı bitki bulunan noktalar %3'lük bakır sülfat veya amonyum nitrat çözeltisi ile – 3-4 l/m² oranında – ilaçlanır; Kalan bitkiler ruhsatlı fungusitlerle – Beltanol 400 g/da, Proplant 722 SL %0.1; biyopreparatlar Trichodermin veya Fuzacilin uygulaması; dayanıklı anaç kullanımı ile mücadele edilir.

Erken Yanıklık (*Alternaria porri f. sp. solani*) Domates ve Biberde

Bu patojenle enfeksiyon yüksek hava nemi varlığında gerçekleşir. Domates ve biber yapraklarında, çapı 5-7 mm'ye ulaşan küçük sulu lekeler belirir. Daha sonra kurur, koyu kahverengiden siyaha döner, konsantrik bir yapıya sahip olur, birleşir ve yaprak yanar. Gövde ve yaprak saplarındaki lekeler benzerdir, karakteristik konsantrik yapıya sahiptir. Yüksek bağıl hava neminde, etkilenen bölgeler mantarın sporlanmasının siyah bir tabakasıyla kaplanır.

Mücadele

Tohum dezenfeksiyonu; Steril veya dezenfekte edilmiş substratta fide üretimi; Yetiştirme tesislerinde optimal sıcaklık ve nem rejiminin sürdürülmesi; Tesislerin düzenli havalandırılması; İlk belirtiler görüldüğünde veya elverişli koşullar oluştuğunda bitki koruma ürünleri ile ilaçlama;

Ruhsatlı BKÜ'ler: Azaka 80 ml/da; Dagonis 100 ml/da; Copforce Extra 200 g/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Polyram DF %0.2; Prev-Gold 200-600 ml/da; Sinstar 70-80 ml/da; Taegro 18.5-37.0 g/da; Tazer 250 SC 80-200 ml/da.

Yaprak Küfü (*Fulvia fulva*) Domateslerde

Yaprakların üst yüzeyinde, sınırları belirsiz, düzensiz şekilli nispeten büyük, açık renkli lekeler belirir. Daha sonra sararır. Yüksek hava nemi altında alt yüzeyleri mantarın sporlanmasının hafif bir tabakasıyla kaplanır, bu daha sonra koyulaşır ve kadifemsi kahverengi olur. Bir yaprakta leke sayısı fazla olduğunda, birleşirler ve yaprak yanar. Elverişli koşullarda bitkiler yapraklarını dökebilir. Hastalık yüksek hava neminde gelişir.

Mücadele

Dayanıklı çeşitler yetiştirme; Fide bölmesinde optimal hava neminin sürdürülmesi; Düzenli havalandırma; Patojenin bunlarda hayatta kaldığı için bitki artıklarının ve yabancı otların imhası. Gerektiğinde – BKÜ'ler ile ilaçlama.

Ruhsatlı BKÜ'ler: Eminent 125 ME 40-60 ml/da; Zoxis 250 SC 70-80 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Signum 100-150 g/da; Sinstar 70-80 ml/da; Folpetis 50 SC 250 ml/da.

Gri Küf (Botrytis Çürüklüğü) (*Botrytis cinerea*) Domateslerde

Bitkilerin gelişiminin tüm aşamalarında saldırır. Yaprak sapları ve yaprak ayası uçlarında açık kahverengi uzun lekeler belirir. Yüksek hava neminde lekeler bol miktarda gri-kahverengi miselyum ve mantar sporlanması ile kaplanır. Yüksek hava nemi hastalık gelişimi için elverişli bir ortam sağlar.

Mücadele

Fide bölmesinde optimal hava neminin sürdürülmesi; Düzenli havalandırma; Patojenin bunlarda hayatta kaldığı için bitki artıklarının ve yabancı otların imhası; Yan sürgün alma sırasında sürgün parçaları bırakılmamalıdır. Bunu güneşli havalarda ve çiy kuruduktan sonra yapmak tavsiye edilir; Etkilenen bitki kısımları torbalarda toplanarak dışarıda imha edilir; Artan hava neminde ve ilk lekeler görüldüğünde, BKÜ'ler ile ilaçlama yapılır;

Ruhsatlı BKÜ'ler: Avalon 200 ml/da; Geox WG 50 g/da; Erune 40 SC 200 ml/da; Julieta 250 g/da; Pretil 200 ml/da; Prolectus 50 WG 80-120 g/da; Signum 100-150 g/da; Switch 62.5 WG 100 g/da; Folpetis 50 SC 250 ml/da; Fontelis SC 240 ml/da.

Mildiyö (*Pseudoperonospora cubensis*) Hıyarda

Bu hastalık, tüm vejetasyon boyunca hıyar yetiştiriciliğinde büyük öneme sahiptir. Yaprakların üst yüzeyinde, damarlarla sınırlanmış, düzensiz şekilli sarımsı lekeler belirir. Yağışlı havalarda suludur ve alt yüzeyleri mantarın sporlanmasının gevşek gri-mor bir tabakasıyla kaplanır. Daha sonra lekeler büyür, birleşir ve tüm yaprak yanar. Fide bölmesinde yüksek hava neminde, hastalık kısa sürede tüm bitkiyi etkileyebilir ve verimi ciddi şekilde azaltabilir.

Mücadele

Optimal hava ve nem rejiminin sürdürülmesi. Bölmenin düzenli havalandırılması. Mümkünse, günün erken saatlerinde ısıtmanın açılması. İlk hastalıklı yaprakların çıkarılması ve seranın dışında imha edilmesi. Gerektiğinde, BKÜ'ler ile ilaçlama.

Ruhsatlı BKÜ'ler: Enervin SC 120 g/da; Zoxis 250 SC 70-80 ml/da; Infinito SC 120-160 ml/da; Corsate 60 WG 20-30 g/da; Prev-Gold 160-600 ml/da; Taegro 18.5-37.0 g/da.

Hıyarda Külleme (*Podosphaera xanthii*)

Yapraklarda düzensiz şekilli küçük açık lekeler belirir, üst yüzeyi mantarın sporlanmasının beyaz tozumsu bir tabakasıyla kaplanır. Daha sonra lekeler birleşir. Yapraklar yanar. Lekeler hem yaprakların üst ve alt yüzeylerinde hem de yaprak saplarında gözlemlenebilir. Şiddetli saldırı altında bitkiler yapraklarını döker. Sınırlı ışık, düşük hava nemi ve dengesiz gübreleme altında ortaya çıkar. Kış ayları görülmesi için elverişlidir.

Mücadele

Dayanıklı çeşitler yetiştirme; Önceki vejetasyondan kalan bitki artıklarının temizlenmesi; Dengeli azotlu gübreleme; Optimal sıcaklık ve nem rejiminin sürdürülmesi; İlk lekeler görüldüğünde BKÜ'ler ile ilaçlama;

Ruhsatlı BKÜ'ler: Vivando 20 ml/da (%0.02); Dagonis 60 ml/da; Domark 10 EC 50 ml/da; Zoxis 250 EC 70 ml/da; Collis SC 40-50 ml/da; Legado 80 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Sivar 80 ml/da; Sonata SC 500-1000 ml/da; Trunfo 80 ml/da; Phytosev 200 ml/da; Fontelis SC 240 ml/da.

Fide Üretiminde Zararlılar

Sera Beyazsineği (*Trialeurodes vaporariorum*)